

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2016
7. volební období

Z Á P I S
z 57. schůze
výboru pro sociální politiku,
která se konala dne 20. září 2017 od 9.00 hodin

v budově Poslanecké sněmovny, Praha 1 – Malá Strana, vchod z Malostranského náměstí
č. 7/19, v m. č. 48/ přízemí – tzv. „Konírna“

Přítomni: Aulická Jírovcová, Hnyková, Chalánková, Kailová, Maxová, Nohavová, Opálka, Pastuchová, Semelová, Soukup, Šánová, Zavadil

Omluveni: Kaňkovský, Kasal, Nytrová, Pecková, Pekarová Adamová, Sklenák, Skopeček, Strnadlová, Vilímc

Schůzi zahájil v 9.00 hodin předseda výboru Jaroslav Zavadil.

Předseda výboru na začátku upozornil, že pozvánka byla schválena na předchozím jednání výboru a vzhledem k počtu poslanců není možné provádět změny v programu.

K prvním bodu „Aktuální stav řešení IT v rámci resortu MPSV“ vystoupil v úvodu předseda výboru Jaroslav Zavadil. Předseda požádal o rozdání materiálu, který vypracoval společně s poslankyní Janou Hnykovou. Upozornil, že jde vesměs o údaje dostupné z usnesení a jednání výboru a z veřejně přístupných zdrojů. Ze zpracovaného materiálu vyplývá, že nebylo šťastné rozdělení původního systému na čtyři zakázky. Upozornil, že vedení MPSV se nepodařilo dosáhnout prakticky žádného úspěchu. Upozornil na spisovou službu, která se řeší více než rok bez výsledku. Archivační služby, byla hodnocena pouze jedna nabídka a nový dodavatel je dražší než původní. Kvůli přísným kritériím se nebylo možné ani do nové soutěže přihlásit. Integrovaný systém Zaměstnanost měl běžet od 1. 1. 2017, reálně se však mluví o polovině roku 2018. IS dávky jsou slibovány od 1. 1. 2017. Mají být nakonec 1. 7. 2018, ale je jasné, že zdržení posune stav minimálně do začátku roku 2019. Provozně integrační prostředí, jediný projekt, který se podařilo zvládnout včas. Tento projekt nemá žel, co integrovat. Systémová integrace běží téměř rok a bez výsledku, proto je nutné prodlužovat smlouvu s firmou HP. Dále zmínil zjištění licencí Oracle. První soutěž byla po podání nabídek zrušena, protože ji MPSV špatně vypsalo. MPSV zaplatilo několika milionovou pokutu společnosti Oracle za pozdní platbu servisu a podporu jejich produktů. U

systému EKIS vyvrcholil dlouhodobý spor s původním dodavatelem, společností Gordic a došlo k podání žalob, po více než třech letech stále není dokončen přechod na SAP. V závěru uvedl, že neví, kdo je duchovním otcem rozdělení, ale domnívá se, že věc není právě zdařilá. Vyslovil hlubokou nespokojenost se způsobem, jak se zatím celá agenda IT vyvíjí v rámci resortu. Doporučil poskytnout materiál i zástupcům ministerstva s tím, že tři roky byl výbor často informován odlišně od skutečnosti.

Dále vystoupila poslankyně Jana Hnyková. Dotázala se, v jaké situaci je v současné době IS. Vzhledem k tomu, že se od 1. 1. 2017 nespustil systém, kolik si vyžádá celé zabezpečení dalších finančních prostředků. Nejde jen o zajišťování nových systémů, ale i o paralelní běh dosavadního systému. Zároveň uvedla, že interpelovala paní ministryni ve dvou otázkách, domnívala se, že její odpověď obsahuje pouze fráze.

Za MPSV vystoupil první náměstek ministryně práce a sociálních věcí Robert Baxa. Je často diskutována otázka na rozdělení na čtyři zakázky. Upozornil, že již několikrát zdůrazňoval, že žádné zakázky na čtyři nebyly rozdělovány a domnívá se, že výbor slučuje neslučitelné.

Vystoupení prvního náměstka přerušil předseda Jaroslav Zavadil, který upozornil na společné jednání s panem premiérem, kde se diskutovalo o rozdělení na čtyři zakázky z důvodu úspory a přehlednosti systému.

Robert Baxa uvedl, že například první část, která se zabývá provozně integračním prostředím, nikdy nebyla provozována firmou OK systém. Tudíž nešlo o rozdělení na čtyři zakázky. Projekt provozních a podpůrných dat měl snahu zajistit jednotnou informační databázi mezi informačními systémy. Je na jedné straně mnoho politických proklamací o snaze propagovat e-governement, na druhou stranu v této oblasti bylo uděláno velmi málo. Dále jsou zde Zaměstnanost a sociální dávky v letech 1992 až 1998 byly historicky rozděleny a pracovalo se na nich samostatně, a to i když na nich pracovala firma OK systém.

Dále vystoupil ředitel Károly, uvedl své pochybnosti, materiál, o kterém předseda tvrdí, že vypracoval s poslankyní Hnykovou, případně dalšími poslanci, rozhodně by ho zajímalo, kde čerpali podklady. Řada uvedených informací rozhodně není veřejně dostupná. Rovněž zmínil větu poslance Opálky, kdy řekl, proč byla zakázka rozdělena na čtyři a to z důvodu, že čtyři provize jsou více než jedna provize. Rozhodně to bral jako neseriózní a stejně tak, že podklad byl dán těsně před jednáním výboru. Výbor v současné době představuje dehonestující shromáždění, které chce shodit ze stolu všechno, co ministerstvo za předchozí dobu udělalo. Uvedl rovněž, že na materiál odpoví písemně ministerstvo. Uvedl, že náklady na provozování systému Zaměstnanost a Sociální dávky se za dva roky budou pravděpodobně pohybovat přes jednu miliardu. Na druhou stranu je třeba si uvědomit, že ani

náklady z OK systému by nebyly za dva roky odlišné. OK systém rozhodně není levnější než to, co bylo vysoutěženo. V současné době má jít do produkce systém Zaměstnanost, který vysoutěžila firma Athos, nezastírá, že jsou zde určité problémy. Zvažovalo se, zda systémem vystoupí do produkce, ale bohužel, jsou zde problémy, není dobré vystavit pracovníky ÚP problematické situaci. Vedou náročná jednání s každým dodavatelem s tím, že v současné době s Athosem je to velmi složité, a přesto věří ve výslednou dohodu. Došlo k dohodě i s OK systémem, který tím, že systém provozoval 20 let, ho dobře zná. Řada věcí probíhá i po poradě s tímto dodavatelem. Ve chvíli, kdy bude dána výpověď OK systému, poběží čtyřměsíční výpovědní lhůta. Výplata dávek rozhodně není ohrožena. V závěru uvedl, že mnohé výroky poslanců se mu nelíbí. Hází doslova „do koše“ výsledky usilovné práce MPSV. Rovněž se podivil, že výbor odhlasoval možnost vystoupení hostů. Setkal se s tím při zasedání výboru o IT systémech podruhé. Vysvětlil problém migrací dat, který představuje značný problém. S OK systémem se nyní jedná na téma migrací. Je to v řádu měsíců. Rovněž upozornil, že byla dohodnuta společná integrační platforma. Všichni dodavatelé tuto platformu akceptovali, jednání je problematické s OK systémem. OK systém dodal nové řešení a k tomu ministerstvo mělo více než 1500 připomínek. S dodavatelem OK systému proběhne další den velmi náročné jednání, kde jsou vážné problémy v právní oblasti, kde není shoda na právním výkladu některých částí smluv. Většinou se objevuje, že přes všechnu náročnost, kterou ministerstvo vynaložilo, je zde na konci volebního období snaha za každou cenu ukázat, že ministerstvo v této oblasti neodvedlo dobrou práci. Ale důvodem je konec volebního období. Na jednání výboru sedí i kolegové z NKÚ a věří, že vidí, jak to úředníci ministerstva mají i při jednání s výborem obtížné a složité. Ze strany NKÚ zatím nebylo zaznamenáno nic, co by bylo chybné. Kontrola bude probíhat do února příštího roku. Nabídl možnost poslancům se kdykoliv zastavit na ministerstvu, kde jim bude poskytnuta zevrubná informace ke všem projektům.

Předseda výboru se vyslovil především k tomu, že nebyly dodržovány termíny, které byly slíbeny. Ukazuje to, že pravděpodobně původní rozvaha nebyla správná. Systém bohudíky běží a to díky zálohování OK systémem. Ve třinácti bodech jsou rozepsány termíny, které nebyly dodrženy.

Ředitel Károly uvedl, že si neodpustí ironickou poznámku, MPSV se řídí zákonem o veřejných soutěžích, kde spoustu termínů nemůže predikovat, především vzhledem k odvolání účastníků. Na druhou stranu ani PS rozhodně neplní svůj plán podle legislativního plánu.

Náměstkyně Merhautová uvedla k projektu ČSSZ, že bylo nutné vypsát novou zakázku. V květnu t. r. na jednání řídicího výboru padlo rozhodnutí, že tato zakázka bude

rozšířena o tzv. nárokové podklady a to si vyžádalo delší čas. Nicméně se předpokládá vysoutěžení do konce roku 2017.

Dále vystoupila poslankyně Maxová, která poděkovala náměstkyni Merhautové, že je schopna k bodům 12 a 13 podat jasné vysvětlení. Nicméně z vystoupení náměstka Baxi a ředitele Károlyho vnímá, že si neuvědomují rozdělení rolí v českém politickém systému. Upozornila, že ředitel Károly překračuje svoje role, udivuje ji, že žádný z náměstků na tuto skutečnost nereagoval. Rovněž nerozumí tomu, proč ministerstvo potřebuje tolik času na reakci k věcem, se kterými pracují dennodenně. Z tohoto důvodu se nespokojí pouze s písemnými odpověďmi, ale bude požadovat odpověď na jednání výboru.

Poslanec Opálka uvedl, že když v roce 2003 vstoupil do sněmovny, byl pro něj systém IT poměrně obtížně čitelný. V současné době, kdy má i jisté zkušenosti se správnou radou VZP. OK systém k zakázce přišel v době, kdy bylo nutné zajistit spravování těchto systémů. Tím, že se vyvíjel celou dobu společně se systémem, stal se nenahraditelným. Byl kryt vládnoucími stranami, ať to bylo ODS nebo ČSSD nebo lidovci. Ve chvíli, kdy se dostala k moci na MPSV TOP 09, byla snaha věci změnit a zařadit OK systém do pozice ostatních firem. Jeho myšlenka je, že se mělo uvažovat o robustním systému, který by byl státem vlastněn a zajišťoval by ochranu při migraci dat. Byla by taková, aby občan nemusel chodit z jedné instituce na druhou. To je již dnes představa naivní. Počet firem, které spravují IT je velký a každá se snaží přesvědčit o své nezastupitelnosti. Ukazuje se to, že nejen v ČR, ale v celém světě jsou státní instituce v područí soukromých firem. Podobnou zkušenost má i VZP, např. se systémem IZIP. V době, kdy jsou vypsána výběrová řízení, je často skutečností, že se jiné firmy ani nepřihlásí. Systém rozhodování by měl být veden jedním závazkem, aby se nedotkl klientů a lidí, kteří tento systém obhospodařují. Obává se, že podobný vývoj, jaký jsme zažili v minulosti na ÚP, může nastat na ČSSZ. Uvedl, že i poslanec musí snést určitou kritiku veřejnosti, musí ji snést i úředník. Překvapila ho rovněž poznámka o legislativním plánu, neboť výbor legislativní plán nemá. Výbor projednává, co je mu přikázáno PS, tisky, které jsou v legislativním procesu. Uvedl příklad, kdy na začátku volebního období se ptal náměstka Šimerky, zda se počítá s novelou zákoníku práce. Bylo mu odpovězeno, že v tomto volebním období nikoliv. Nakonec přišel náměstek Hůrka, který předložil novelu zákoníku práce, která byla i díky řadě pozměňovacích návrhů velmi kontroverzní a po řadě projednávání v PS i ve výboru nakonec „spadla pod stůl“. Výbor má kontrolní úlohu k ministerstvu, kterou právě tímto jednáním naplňuje.

Výhradu k projevu ředitele Károlyho vyslovila i poslankyně Hnyková. Výbor je veden především snahou zabezpečit bezchybný chod IT systému pro občany. Za skutečnost, že dodnes nejsou systémy uvedeny do provozu, by měl někdo vyvodit svoji osobní odpovědnost.

Znovu se dotázala, kdo je odpovědný za to, že některé zakázky nejsou dosud realizovány, a to kolik bylo vynaloženo peněz zatím bez efektu.

Poslankyně Maxová uvedla, že trvá na odpovědích 12. a 13. podle předloženého materiálu s tím, že zvažuje usnesení, že výbor se ohrazuje proti vystupování ředitele Károlyho na výboru.

Dále vystoupil náměstek Baxa, který uvedl, že souhlasí s vystoupením poslance Opálky. Předložený materiál označil za panflet, za tento výraz se později omluvil. Upozornil na problematičnost zákona o veřejných zakázkách. Zde je potřeba počítat s prodloužením lhůt i z hlediska přihlášených účastníků výběrového řízení, kterou rozhodně nikdo nemůže ovlivnit. Úřad pro hospodářskou soutěž označil přístup MPSV jako inovativní. Hodnotil i to, že jako jeden z mála se o podobnou změnu pokusil. Prioritou je, aby se zavedení nového systému nedotklo klientů a pracovníků ÚP, proto je celý systém prováděn v součinnosti se zaměstnanci ÚP. Bez projektu IPPD by nebylo možné vyměňovat data a komunikovat resortně. Nechtějí, aby s informacemi obíhal klient, ale aby se data vyměňovala digitálně, proto je rád za projekt provozně integračního prostředí. Dále nebyl řešen problém migrace. Řeší se spousta problémů a domnívá se, že je to rozhodně víc, než věc nechat v původním stavu a nedělat nic.

Předseda výboru přesto trval na odpovědi, jak byl zajišťován projekt IPPD nejen funkčně, ale i smluvně. IPPD vlastně funguje pouze na papíře, má zpoždění a je otázkou, kdy poběží.

Ředitel Baxa uvedl, že systém IPPD je úzce koordinován s ostatními systémy, jako PIP, LIZ a další. Jsou postupně nasazovány insolvence, registry. Od 1. 3. běží monitorovací systém pro výplatu, od 1. 7. řízení toku výplat, a od 1. 10. naběhne primární řízení v oblasti exekucí, kontrolami v oblasti zaměstnanosti, což by do budoucna mělo přinést zjednodušení (např. se nebudou dohledávat exekuce v jednotlivých agendách, ale budou okamžitě přístupné).

Předseda Zavadil uvedl, že není reálné, aby se časově odpovědělo na všechny uvedené věci. Ještě je k diskusi ČSSZ, kde vidí systém ještě horší.

Poslankyně Maxová vyslovila naději, že v příštím volebním období se pracovníci MPSV poučí a bude jednání probíhat v lepší atmosféře.

Ředitel Károly se omluvil za výroky, které pronesl, jenom chtěl zdůraznit kontext, kdy dělá-li někdo nějakou práci, nemusí být schopen ovlivnit každou část procesu. V tomto případě oblast výběrových řízení je skutečně mimo moc pracovníků MPSV. Navíc je obtížné motivovat lidi v IT oblasti z hlediska státní správy. Uvedl, v případě spisové služby, že pětkrát prodlžovali. Spisová služba je soutěžena v rámci ČR jako první, zatím žádný resort

nemá vlastní spisovou službu. V minulém roce měl resort MPSV tři až čtyři dodavatele spisové služby. Je člen hodnotící komise ve výběrovém řízení, proto nemůže podat bližší informace. Kdyby došlo ke zkomplikování výběrového řízení, má ministerstvo zajištěno další pokračování této služby. Domnívá se, že ke spuštění Zaměstnanosti k 1. 3. 2018 by mohlo dojít, je potřeba počítat s výpovědní lhůtou pro OK systém.

V závěru předseda uvedl, že právě způsob komunikace, kdy ministerstvo jasně uvede důvody i termíny, pokládá za korektní a domnívá se, že takto do budoucna by mohla komunikace lépe probíhat.

Poslankyně Hnyková znovu opaskovala dotaz, kolik bude stát prodloužení zakázek, neboť jde o peníze daňových poplatníků. Zajímají ji vícenáklady, aby bylo odpovězeno alespoň odhadem.

Ředitel Károly uvedl, že co se týče nákladů provozních, stávající dodavatel se pohybuje kolem půl miliardy. Co se týče služeb, které jsou u jednotlivých dodavatelů, platí se například u Zaměstnanosti 12,5 milionu. Při prodloužení do 1.3. představovalo by to přibližně 50 milionů jen v Zaměstnanosti za prodloužení o 4 měsíce. Obtížně lze predikovat, jak se který produkt promítne.

Náměstek Baxa uvedl, že pokud by nebylo uděláno nic, stálo by to půl miliardy každý rok.

Předseda Jaroslav Zavadil dále otevřel otázku ČSSZ, kde údajně má být podáno trestní oznámení. Zajímá ho, jaká je současná personální situace. Domnívá se, že zatím dobře fungovala možná i proto, že měla vlastní autonomii.

Dále vystoupil zastupující ředitel Hejduk. Je na ČSSZ od 1. 7. 2017. Od té doby se zabývá dořešením problémů veřejných zakázek a problémy se rekrutují z této oblasti. Zmínil problém řešení mainframu pro ČSSZ. Představuje hlavní technologickou platformu, na které funguje stávající důchodový systém. Smlouva na podporu tohoto systému končí 31. 12., a je to ve formě služby. Tři dny po nastoupení nového ředitele bylo vypsáno otevřené výběrové řízení na dodávku této platformy. V současné době je ČSSZ těsně před uzavřením tohoto řízení a podpisem smlouvy. Další zakázky tolik neohrožují další činnost ČSSZ (např. výběr OSVČ). Problémy jsou například kvůli námitkám účastníků výběrového řízení. V současné době jde o problémy, které neohrožují přímo ČSSZ, pouze neumožňují rozvoj systému.

Předseda Zavadil upozornil, že v resortu MPSV jsou IT systémy v zásadních agendách zálohovány OK systémem, v ČSSZ ale nevidí žádnou zálohující společnost.

Ředitel Hejduk uvedl, že stávající mainframe má zastaralé softwarové řešení, které velmi omezuje běžný provoz.

Poslankyně Hnyková požádala o veřejné prohlášení, že nedojde od začátku roku 2018 k potížím s výplatou důchodu.

Ředitel Hejduk vysvětlil, že zatím není vyměňována softwarová platforma, ale začíná se pracovat na novém hardwaru. Chvilí poběží samozřejmě paralelní provoz. Představuje to velmi odlišnou situaci oproti nasazení nového programového vybavení.

Místopředseda Miroslav Opálka vždy uváděl, že ČSSZ byla vždy institucí, která byla schopna si dobře s věcmi poradit. Navrhl usnesení, že výbor vyslechl zprávu a vyjádřil některé obavy, dále žádá ministryni práce o odpovědi na písemně předložený materiál a dále doporučení budoucímu výboru VSP, aby ustavil podvýbor pro IT systémy. Mělo by to řadu výhod, například uzavřené jednání.

Poslankyně Hnyková upozornila rovněž, že na facebookových stránkách zaznamenala kritiku ministryně práce za šikanu na ČSSZ. Setkala se s ředitelem Bauerem, proti kterému bylo zahájeno kárné řízení. Je tam řada lidí, kteří odcházejí na dlouhodobé neschopnosti, personální situace pravděpodobně není příliš uspokojivá.

Ředitel Hejduk uvedl, že jde o dva případy odchodů z tohoto oddělení, je v úzké spolupráci s ředitelem Shrbeným ve snaze zajistit tuto agendu. Došlo k odchodu ředitelky personálního odboru, 15. září nastoupila nová ředitelka auditu.

Jaroslav Zavadil upozornil na ředitele Shrbeného, který právě několikrát zrušil výběrové řízení.

Ředitel Károly uvedl, že kárné řízení v případě pana ředitele Bauera nikdy nebylo zrušeno, pouze bylo zrušeno rozhodnutí prvního stupně.

Na závěr byli poslanci seznámeni s návrhem usnesení, ve kterém výbor bere na vědomí stav řešení IT a vyjadřuje obavy, znepokojení nad dosavadním vývojem řešení IT v resortu MPSV, dále žádá ministryni, aby do 4. 10. 2017 odpověděla písemně a věcně, včetně rozpočtových dopadů. Rovněž bylo doporučeno, aby budoucí výbor zřídil podvýbor pro řešení IT. Pro **usnesení č. 273** v hlasování č. 2 hlasovalo z 12 přítomných poslanců 10 pro. Usnesení bylo přijato.

Dalším projednávaným bodem byla „Aktuální situace v oblasti náhradní rodinné péče (přechodná pěstounská péče, ZDVOP, OSPOD).

Předseda výboru v úvodu přivítal zástupce MŠMT, MPSV a MZ.

Jako první vystoupila Hana Jamrichová, zastupující ředitelka odb. ochrany práv dětí MPSV. Stručně shrnula situaci z roku 2016 a začátku roku 2017. Zákon o sociálních službách se pokusil sloučit náhradní rodinnou péči do jednoho resortu s tím, že by došlo ke změně financování. Změnila by se i kapacita služeb. Při současném systému nelze kapacitu

ovlivňovat. Novela zákona o sociálních službách se nezrealizuje. Součástí návrhu byla i věková hranice, pod kterou už děti nemohly být umisťovány v ústavní péči. V rámci přestupků je sledování kvality poskytované péče a je možné udělit i pokutu při nesplnění standardů. Systém sociálně právní ochrany dětí není z hlediska sběru dat jednotný. Připravuje se ale sjednocení a zkvalitnění systému.

V rozpravě vystoupila Jitka Chalánková, která uvedla, že téma by vystačilo na půldenní jednání výboru. Výbor měl přitom iniciační úlohu v této problematice. Prošla si všechna jednání výboru i podvýboru. Obecně výbor ani podvýbory nepodporují sjednocení systému pod resort MPSV. Zmínila rovněž zásadní usnesení výboru, které se týkalo řešení situace dlouhodobých pěstounů. Obsáhlou odpověď paní ministryně z prosince 2016 pokládá za poněkud mimoběžnou. Upozornila, že v době, kdy se pokusila získat údaje od paní ministryně, výsledkem bylo, že paní ministryně poskytla tyto informace někomu jinému, nikoliv poslankyni. Domnívá se, že ministerstvo je zodpovědné za celý systém. Zároveň je ráda, že nebyl projednán zákon o sociálních službách, protože formou přílepku zde byla řešena situace budoucího sjednocení pod jeden resort. Velmi doporučila, aby došlo k rozdělení na specifické skupiny dětí, aby byly pod resortem MZ, MŠMT, například sociální práci a pedagogickou práci nelze slučovat. Dotázala se, zda je v registrech sečteno, kolik je dětí do pěti let, u kterých vznikla potřeba na umístění do institucionální péče. Loni to bylo 1100 dětí. Dále kolik je volných přechodných pěstounů, zda je možné, aby se věnovali dětem se zdravotním postižením. Kolik je v současné době žadatelů v přípravě na pěstounskou péči. Zda také MPSV zvažuje zavedení centrální evidenci obtížně umístitelných dětí, např. také, zda se uvažuje o zavedení porodních sborů na krajích. Zda pokládá paní ministryně za vhodné, že si pěstouni sami vyhledávají na internetových sítích. Rovněž také kde jsou tyto statistiky k nalezení. Díky nastavení finančních toků MPSV se obává rozvratu celého systému náhradní rodinné péče. Rovněž se přimlouvá, aby dítě mělo ve správný čas správný typ péče, tak jak tuto otázku preferovala většina výborů a podvýbor.

Výhradu ke sjednocování zdravotní péče pod jeden resort vyjádřila rovněž poslankyně Semelová, která připomněla potřebu lepší komunikace mezi resorty MPSV, MZ a MŠMT. Dále se dotázala, kolik dětí bylo umístěno do přechodné pěstounské péče a kolik bylo umístěno do ústavní péče.

Poslankyně Nohavová se dotázala proč MPSV chce pod svoji gesci zařízení, která mají ryze školský charakter. Zdůraznila také dostatek odborníků v těchto zařízeních, kteří se právě orientují na vzdělávací proces. Uvítala by, pokud by se všechna tři ministerstva byla schopna dohodnout na jedné právní normě, ale současný systém pochopitelně vyhovující není.

Poslankyně Aulická uvítala poslední rozhodnutí vlády v tom, že došlo k zamítnutí původní koncepce sloučení těchto zařízení pod resort MPSV. Rovněž uvedla některé zkušenosti z jiných krajů, především špatnou komunikaci s kraji.

Poslankyně Hnyková poděkovala za práci, kterou poslankyně Chalánková v této oblasti odvedla. Rovněž vyslovila výhradu k tomu, že MPSV nepracuje systémově a to i přes jasné odmítnutí současné koncepce. Nelze předbíhat některé události, a pokud nemá resort zajištěn dostatek přechodných pěstounů, nelze takovýmto způsobem propagovat a prosazovat novou koncepci, která by měla vést ke snižování institucionální péče. Upozornila na situaci, kde byly zrušeny kojenecké ústavy a děti byly přeraženy do dětských domovů, což pokládá za krok špatným směrem. Zdůraznila potřebu systémových změn.

V rozpravě dále vystoupila poslankyně Maxová. Upozornila, že ve svých vystoupeních zástupci Ministerstva práce a sociálních věcí příliš podporují péči přechodných pěstounů, na které je zaměřena silná podpora, opomíjí však rozšíření počtu dlouhodobých pěstounů, zároveň i zatraktivnění funkce dlouhodobých pěstounů. Dále uvedla, že poslankyně Jitka Chalánková během volebního období sestavila profesionální slupinu, která obsahovala odborníky ze všech důležitých oblastí pro náhradní rodinnou péči. Ministerstvo přesto nekomunikovalo a vzájemně nedocházelo k výměně informací a k akceptování některých postojů výboru. Podporuje rozvoj dlouhodobé pěstounské péče.

Dále vystoupil poslanec Soukup, který se vyjádřil skepticky k spolupráci mezi resorty.

Poslanec Opálka uvedl, že v celém problému jde především o peníze, které MPSV potřebuje pro neziskové organizace.

Na závěr předseda odkázal na písemně poskytnutý návrh usnesení od poslankyně Jitky Chalánkové s tím, že doporučil, aby se ještě doplnil o to, že ministryně odpoví na otázky, které zazněly v rozpravě.

Návrh **usnesení č. 274** v hlasování č. 3 z 12 přítomných pro 11, proti 1. Návrh usnesení byl přijat.

Dalším projednávaným bodem bylo „Představení činnosti Úřadu pro mezinárodně právní ochranu dětí“.

Ředitel UMPOD JUDr. Ing. Zdeněk Kapitán, Ph.D. ve své úvodní řeči zdůraznil, že nejrozsáhlejší agendu představuje pomoc při přeshraničním vymáhání výživného, jde přibližně o tisíc nových případů ročně. Celkový počet živých případů je 4 200. Dále pak jde o mezinárodní únosy dětí (přibližně 60 ročně), zajištění práva styku (přibližně 30 ročně), zprostředkování mezinárodních adopcí (cca 30 případů ročně), zbývající agendu představuje právní pomoc včetně opatrovnictví dětí. Co se týče personálního opatření, má úřad 38

přepočtených úvazků, pracuje zde fyzicky 41 osob, z toho v oddělení psychologů 4, oddělení právní pomoci 14, oddělení mezinárodního osvojení 4. Zbytek představuje administrativní tým a tým evropských projektů. Úřad má kolem 7 000 „živých případů“ ročně. Hlavním úkolem organizace bylo, a to už v době, kdy byl ministrem Petr Nečas, aby úřad více pracoval v terénu, aby reagoval na konkrétní případy. Dnes se dá říci, že institucionálně patří česká organizace ke špičkám v rámci Evropské unie. Bohužel se často setkávají i s nesprávným přístupem ve smyslu, že úřad se má o občana absolutně postarat. V současné době v globalizovaném světě je obvyklé, že se postupuje podle práva státu, ve kterém má dítě trvalé bydliště. Rovněž je třeba si uvědomit, že případy, které úřad řeší, často obsahují vysoký stupeň patologie. Obvykle ty věci, které jsou řešitelné snazší cestou, se na úřad nedostanou. Mnohdy ani autoritativní soudní rozhodnutí, která rozhodují o právech osob, které pečují o dítě, nepomáhají. Pokud není minimální vůle a ochota vstupní rozhodnutí respektovat, systém nemá dostatečné nástroje, aby donutil rodiče a další zúčastněné, aby postupovali v souladu s předpokládaným zájmem dítěte. Rovněž se bojuje s mýty, např., že stát je povinen se postarat vždy a za všech okolností o své občany. Platným kritériem právní ochrany je pomoc, která se poskytuje podle obvyklého bydliště.

V další části se dotkl problematiky odebrání dětí v cizině. Jde o praxi, která se děje nejen v České republice, ale i v ostatních státech. Upozornil, že např. v případě sporů s Norskem je v současné době ve Strasburgu u Evropského soudu 10 případů. Soud pro lidská práva ve Strasburgu konstatoval v prvním případě, že každý stát má velkou autonomii ve výkladu přístupu k rodičovským právům. Zároveň vysvětlil nutnost anonymizace případů, pokud by případ byl medializován v době soudního řízení, mohlo by to vést až ke škrtnutí v seznamu případů projednávaných Strasburským soudem. Pokud úřad o těchto případech ví, dosahuje se poměrně dobrých výsledků, předpokladem je včasné oznámení odebrání podle Vídeňské úmluvy o konsulárních stycích, je nezbytná práce s biologickou rodinou, snaha vrátit dítě do rodiny nebo do širší rodiny. Případně umístit dítě rozhodnutím jiného státu do České republiky, aby byla přenesena mezinárodní příslušnost na české soudy. V soudní praxi je respektováno to, v kterém státě dítě žilo. Statisticky ve Velké Británii je zdaleka nejvyšší počet odebraných dětí. Zároveň je česká strana mnohem úspěšnější v návratu dítěte do biologické rodiny ve srovnání s Velkou Británií (v rámci vnitrostátního systému).

Dalším důležitým okruhem je osvojování z ciziny. Kdokoliv chce dítě osvojit z ciziny, může usilovat o adopci dítěte z členských států Haagské úmluvy. Proces osvojení trvá poměrně dlouho, je to dáno i pravidly jednotlivých států. Všechna osvojení jsou evidována na zvláštní matrice v Brně, (tyto děti nemají rodiště v České republice). V roce 2016 došlo ke

třem osvojením z ciziny. Do budoucna se úřad snaží o benevolentnější přístup. Řeší se otázka osvojení osobami stejného pohlaví, což český právní řád dosud neumožňuje.

Poslankyně Chalánková otevřela okruh pomoci českým dětem v zahraničí a druhý okruh mezinárodní adopce. Souhlasí s tím, že neexistuje žádný návrh, který by zaručoval občanům České republiky právo na pomoc v zahraničí. Domnívá se, že současné konzulární úpravy jsou spíše orientovány na organizaci zahraniční diplomacie, nikoliv na pomoc českým občanům v cizině. Dále polemizovala s pojmem obvyklého bydliště, které je vázáno na 6ti měsíční pobyt, a které by v určitých případech mohlo vést k naprosté rezignaci státu na pomoc občanům v cizině. Zároveň se dotázala, zda institut státního občanství není vnímán jako povinnost. Úřad se podle jejího názoru spíše orientuje na vymáhání výživného a na urovnávání sporu mezi odebráním a neshody mezi rodiči. Upozornila i na nespokojenost v některých kauzách, které řešila v Norsku nebo ve Velké Británii s činností úřadu. Vyjádřila se rovněž k medializovanému případu pod zkratkou EM, jehož hlavní aktérka se nikdy nebránila medializaci a otevřenému přístupu ke všem údajům. Vyjádřila se rovněž k zahraniční adopci, kde v prvním kroku jsou vytipovány vhodné děti pro adopci, v druhém kroku úřad vytipuje vhodné osvojitele v zahraničí, v dalších krocích až po rozhodnutí soudu, kde dochází k osvojení. Česká justice, i ostatní úřady, tak ztrácí jakoukoliv kontrolu nad dětmi.

Poslankyně Hnyková doporučila, aby v budoucích volebních obdobích se výbor problematikou mezinárodně právní ochrany dětí zabýval více. Je ráda, že tento segment není opomenutý.

Ředitel Kapitán uvedl, že v českém právu se může objevit cokoliv, ovšem záleží, jak vyplývá i z Vídeňské úmluvy o konzulárních stycích, státy jsou vzájemně rovnými suverény. Záleží na druhém státě, co je u něj pravidlem a co nikoliv. Zdůraznil, že nelze po diplomacii chtít více, než může a je schopna v rámci mantinelu, které má, dát. Rovněž rozporoval 6ti měsíční lhůtu pro trvalé bydliště, také záleží na vazbách a dalších věcech, které si dítě v cizině vytvoří. Při mezinárodní pomoci je pouze možné udělat to, co druhý stát připustí. Stejným způsobem ovšem postupuje i Česká republika vůči cizincům. Varoval před zúženým sledováním těchto případů, nedoporučuje politická řešení a politické tlaky v řešení těchto věcí.

Ředitel Kapitán uvedl, že jde o spor mezi tzv. nárokem na relativní nebo absolutní štěstí. Bylo by dobře, kdyby všechny děti mohly být ve svých biologických rodinách, ale reálný svět je odlišný. V závěru uvedl, že Česká republika nemá pravomoc k rozhodnutí o osvojení, vzhledem k tomu, že to v zákoně chybí, není to možné ani uplatňovat.

Dále v rozpravě vystoupila Jitka Chalánková, která uvedla, z čeho vlastně lze odvodit tzv. „obvyklý pobyt“. Připomněla skutečnost, kdy naopak Německo bylo v případě vymáhání dětí úspěšnější. Pochopitelně jiná situace je, kdy jde o skutečné týrání dětí, pak je věc třeba řešit. V případě dětí cizích státních příslušníků by mělo existovat právo pracovníků ambasády tyto děti alespoň zkontrolovat, jak je o ně pečováno. V závěru rovněž zmínila i neblahou praxi, např. v Anglii, Norsku. Například v Anglii často bývají děti vnucovány do krátkodobých pěstounských péčí a pak do adopcí.

Poslanec Opálka uvedl, že jde o rozsáhlou mezioborovou i mezinárodní problematiku. Přimluvil se za způsob osvěty, zvláště pro ženy by bylo dobré, aby si byly vědomy rizik při svazcích mezinárodních. Rovněž by zvažil určitou revizi mezinárodních dohod. Určitá iniciativa v oblasti práva vnitrostátního by byla jistě také prospěšná.

V závěru předseda výboru poděkoval za přednesenou prezentaci a představení úřadu a doporučil usnesení, ve kterém výbor bere na vědomí informaci o činnosti úřadu. Pro **usnesení č. 275** se vyslovilo v hlasování č. 4 z přítomných 12 poslanců pro 10. Usnesení bylo přijato.

Dalším projednávaným bodem byl „Aktuální stav řešení zdravotně sociálního pomezí“. Předseda přivítal zástupce Ministerstva zdravotnictví a Ministerstva práce a sociálních věcí a avizoval odpolední seminář, který bude prezentovat výsledky expertní skupiny. Za MPSV vystoupila náměstkyně Iva Merhautová, která uvedla, že téma je řešeno nejen 4 roky, ale posledních 15 let, velmi intenzivně. Jedním z konkrétních výsledků je zavedení odbornosti 913, což jsou sestry v sociálních službách. Ovšem toto nevyřešilo zdaleka všechny problémy na zdravotně sociálním pomezí. Domnívá se, že přesto pracovní skupina určitých výsledků dosáhla, předala slovo řediteli Davidovi Pospíšilovi.

David Pospíšil se v úvodu omluvil za optimismus, který prezentoval na výboru, že bude přijat „změnový zákon“, který by řešil zdravotně sociální pomezí. Toto se legislativně nepodařilo. Došlo k určité shodě, prošlo připomínkovým řízením, včetně stanoviska Legislativní rady vlády, které bylo pozitivní. Materiál byl odeslán 20. března na Úřad vlády a od té doby vláda tento zákon neprojednala. Nepodařilo se ho posunout do dalšího procesu. Skutečností zůstává, že úhrada za zdravotní péči není dostačující, vyjádřil se, že v roce 2015 byla cena bodu 0,99 haléřů a 2,14 hodinová sazba. V roce 2017 došlo k dorovnání, minutová sazba se zvedla na 3,02 bodu, došlo k 26% zvýšení plateb v tomto roce, bude řešeno i v úhradové vyhlášce. MPSV by chtělo zvýšit bonifikaci za práci sester od 22 do 6 hodin. Je snaha řešit i paliativní péči v rámci odbornosti 913.

Za Ministerstvo zdravotnictví náměstka Prymulu zastupoval náměstek Landa. Předal slovo paní ředitelce Novotné. Ministerstvo zdravotnictví navrhovalo tzv. ošetřovatelské

domovy, které by byly provázány s odborností 923. Došlo by zde k provázání péče o pacienty, kteří potřebují sociální a zdravotní terapii. Tento princip z hlediska Ministerstva zdravotnictví neprošel. Cesta rozhodně není v rozšiřování úhrad v rámci odbornosti 913.

V rozpravě vystoupila Jana Hnyková, která nesouhlasila se závěry Ministerstva zdravotnictví. Pokud jde o ošetrovatelkou péči, lze těžko hledat kdekoliv jinde, pokud je péče předepsaná i v pobytovém zařízení sociálních služeb. Každý klient sociálního zařízení je zároveň i pojištěncem některé ze zdravotních pojišťoven. 14 výkonů, které se hradí v pobytových zařízeních, jsou naprosto nedostačující, nepokrývají zdaleka celé spektrum péče, která je poskytována v sociálních službách. Charakter zařízení sociálních služeb se velmi změnil, jsou přijímáni klienti ve 3. a 4. stupni, tedy ve složitém zdravotním stavu než tomu bylo dosud a to z ekonomických důvodů. Z osobního hlediska toto vnímá jako dluh, který se nepodařilo dotáhnout v tomto volebním období. Odhadovaná péče v ošetrovatelských službách se pohybuje kolem 11 mld., reálně je hrazeno něco kolem 2 mld. V závěru vyjádřila určité uspokojení, že alespoň částečně ministerstva dokázala nalézt společnou řeč, neboť je s podivem, že i lokálně blízká ministerstva mají mezi sebou velké komunikační problémy.

Poslanec Soukup zmínil pilotní projekt na financování mobilní hospicové péče, paliativní péče. Dotázal se, jak daleko je tento projekt, zaznamenalo se, že byl nějakým způsobem prodloužen tento projekt a zda budou v dohledné době nějaké konkrétní výsledky a vyhodnocení.

Dále vystoupil poslanec Miroslav Opálka, zdůraznil, že by nemělo jít o záležitost jedné pojišťovny, v rámci možnosti bylo určitého pokroku dosaženo. Točíme se dnes v oblasti ústavní péče, přesto řada lidí dnes zůstává doma bez šance na ústavní péče. Je důležité, abychom byli schopni řešit i terénní službu. Zároveň vyzdvihl téma odpoledního semináře, které přece jen ukázalo určitý posun v oblasti komunikace mezi zdravotnickými a sociálními záležitostmi.

Ředitelka Nováková upozornila, že neví jak daleko je projekt, protože je v gesci především zdravotní pojišťovny. Zatím se nepodařilo tento projekt vyhodnotit.

Předseda požádal o písemnou odpověď.

Poslanec Opálka zdůraznil, že by projekt neměl být především záležitostí jedné pojišťovny, ale měl by být koordinován v širším měřítku.

V závěru předseda výboru navrhl **usnesení č. 276**, v hlasování č. 5 z přítomných 12 poslanců pro 10. Návrh usnesení byl přijat.

Ve Sdělení předsedy byli poslanci informováni, že dnes ve 12.20 hodin bude pro přihlášené poslance probíhat oběd se slovenskou delegací. Ve 14 hodin bude pokračovat

setkání expertní skupiny a prezentace pilotního projektu a od 16 hodin bude neformální setkání poslanců na výboru.

V bodu Různé vystoupila poslankyně Kailová, která zrekapitulovala financování potravinových bank. V e-mailu, který poslala všem poslancům, nastínila podrobně, jaké problémy vznikly. Do budoucna financování potravinových bank může být velký problém. Požádala, zda by výbor vznesl iniciativu k budoucímu řešení tohoto problému. Vedla jednání se zástupci potravinových bank, Ministerstvem zemědělství a Ministerstvem práce sociálních věcí, všechna jednání skončila doslova na mrtvém bodě. Potravinové banky existují, dostávají od Ministerstva zemědělství finance na vybavení, není nikde řešeno financování jejich faktického provozu. Od 1. 1. 2018 bude povinnost přednostně ze strany potravinových řetězců nabízet potraviny potravinovým bankám. Usnesení by mělo být pouze o tom, že výbor navrhuje, aby Ministerstvo práce a sociálních věcí připravilo zákon o potravinových bankách. Jde o to, že pokud by tento signál nebyl vydán, nemusela by probíhat zatím žádná příprava a za půl roku bude však již pozdě. Zatím se jeví, že Ministerstvo práce a sociálních věcí je ochotno na tomto pracovat, jde v podstatě o charitativní záležitost. **Usnesení č. 277, v hlasování č. 6 z přítomných 12 poslanců, pro 7, zdržel se 1. Návrh usnesení byl přijat.**

Tajemník výboru upozornil na žádost poslance Víta Kaňkovského, který žádá o navýšení prostředků v rámci rozpočtu 2018 na sociální služby. Jde o velmi podfinancovanou oblast. Poslancům bylo přislíbeno, že jim bude rozeslán e-mail poslance Víta Kaňkovského.

Jednání výboru skončilo v 12.20 hodin.

Zaznamenal: Antonín Papoušek

Jana H n y k o v á , v. r.
ověřovatelka výboru

Jaroslav Z a v a d i l , v. r.
předseda výboru